

sunt, extra Altaris ministerium contingant. » Hæc sententia communissima et verior appellatur a S. Alphonso (*Op. Mor.*, l. VI, n. 582). Ait autem peccatum esse tantum veniale in laicis, si sacra Vasa extra necessitatem tangant Eucharistiam non continentia; cum non reputetur hæc materia gravis. Id tamen permittitur laicis regularibus sacristis ex privilegio Calixti III et Sixti IV; item monialibus sacristis ex communicatione privilegiorum. Imo hodie potest dici ex consuetudine id quoque licere laicis oblati congregationum Sacerdotum sæcularium sacristis, et omnibus qui in habitu clericali Ecclesiis inserviunt; hi enim in Ecclesia muneribus Clericorum funguntur. — Quod dictum est de *Vasis sacris*, idem dic de *Corporalibus*, ut aiunt communiter: minime autem peccant laici tangentes vestes sacras, aut alia non immediate attingentia Corpus et Sanguinem Christi, ut bene aiunt Suarez, Concina, Layman, etc., ex sententia nunc in praxi recepta. — V. Ferraris, v° *Vasa sacra*.

An calices, aliaque vasa sacra unctione consecrata sive adhuc consecrationem retineant sive non, antequam tradantur artifici reficienda vel fundenda, debeant a Sacerdote execrari (id est ictu manus aut instrumenti quasi despici, ut hoc modo rejecta habeantur). *Negative*. S. R. C. 20 apr. 1825.

771. 7. *Prima lotio* corporalium, pallarum, ac purificatoriorum fieri debet a Diaconis vel Subdiaconis, et aqua lotionis mitti debet in Sacrarium. Hodie tamen fit etiam a Tonsuratis. Si autem primam lotionem faceret laicus, vel aqua lotionis non mitteretur in Sacrarium, sed in alium locum decentem, id non posset excusari a veniali. Quæsitum fuit a S. R. C. : utrum moniales seu piæ femine vitam communem sub regula degentes, possint cum licentia Ordinarii, primo abluere corporalia, pallas, et purificatoria? Respondit 12 sept. 1857 : *Negative*. — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 382. — Ferraris, *Bibliotheca*, v° Ablutio.

(00) Page 655.

772. Quoad *Reliquias* habent *Annali Religiosi* (Roma, ser. II^a, t. I) : « Selon les journaux anglais, le prince Albert a acheté l'habit que Nelson portait à la bataille de Trafalgar pour 150 livres sterling ou 3,800 francs; il a fait déposer cette relique à l'hôpital de la marine. Un exemplaire du *Décameron*, de Boccace, imprimé à Venise en 1471, monta dans une vente à 2,260 livres sterling, et un volume où Shakespeare avait mis son nom à 120 livres. Le siège d'ivoire que la cité de Lubeck donna à Gustave Vasa a été vendu, en 1852, 58,000 florins,

et l'habit que Charles XII portait à la bataille de Pultawa coûtait, en 1825, 22,000 livres sterling ou 560,000 francs. En 1816, une dent de Newton se vendit 750 livres sterling. A l'occasion de la translation des restes d'Héloïse et d'Abailard, un Anglais donna, d'une seule dent d'Héloïse, 100,000 francs. Par contre, le crâne entier de Descartes, vendu à Stockholm, ne coûtait que 99 francs. Une canne de Voltaire fut vendue 500 francs, à Paris. Un habit de Rousseau 959 francs, sa montre de cuivre 500 francs. Une vieille perruque de Kant coûtait 200 francs; une autre de Sterne monta à 200 guinées. On a vu acheter pour 12,756 francs les deux plumes qui signèrent le traité d'Amiens. Le chapeau que Napoléon I portait à Eylau s'est vendu 1,920 francs. Tout ceci, il faut le penser, est fort raisonnable et même fort louable: mais, si les catholiques se permettent d'honorer les reliques des saints, il faut crier à la superstition. »

Adversarii non tantum Reliquias, sed ipsorum altarium pluralitatem de medio tollere vellent, ut sic tandem ad nihil redigant quæ sunt cultus. Cum autem ad antiquitatem appellant, contra antiquitatem aperte faciunt: quod enim fuerit antiquitas plurium altarium usus, satis est commemorare sacella, quæ adhuc in catacumbis Romanis subsistunt, in quibus duo, tria, novem etiam altaria in eodem cubiculo inveniuntur; ut omittam Ecclesiam S. Sepulchri a Constantino extractam, in qua tria altaria, Basilicam Ostiensem, aliasque non paucas, in quibus plura recensebantur altaria. Hinc Bulla *Auctorem fidei* propositio 31 Synodi Pistoriensis enuntians *conveniens esse pro divinatorum officiorum ordine et antiqua consuetudine, ut in unoquoque templo unum tantum sit altare...* merito damnata fuit ut *temeraria, perantiquo, pio, multis ab hinc sæculis in Ecclesia præsertim Latina vigenti et probato mori injuriosa*. — V. *Annali Religiosi*, v. XVII, pag. 355. — Muzzarelli, *Buon uso della Logica*, Opusc. XXVII: sepolture nelle Chiese; numero degli altari, immagini sugli altari; lumi; processioni; pellegrinaggi a' luoghi santi; divisione nelle Chiese. — Bona, *Rerum liturg.*, l. I, c. xiv. — Gerdil, *In Bullam Auctorem fidei, Commenta*. — P. Filippo Anfossi, *Difesa della Bolla Auctorem fidei, in cui si trattano le maggiori questioni che hanno agitato in questi tempi la Chiesa*; Roma, 1816.

773. Quoad *imagines*, vid. *I Fasti della Chiesa nelle vite dei Santi*. Mil., t. XII: prefazione. Ceterum hic sufficiat regulas canonicas de usu sacrarum imaginum memorare, quas refert auctor *Prælection. juris can. habitæ in Semin. S. Sulpitii*. Paris, 1860; part. III, a. 1. — « 1. Nemini licet in Ecclesia etiam quomodolibet exempla *ullam insolitam imaginem ponere vel ponendam curare, nisi ab episcopo approbata fuerit* (Trident., sess. 25, decret. de in-

vocat. et vener. Sanct.); — 2. Imagines quæmore consueto mysteria, historiasve sanctorum exhibent, poni possunt quin fuerint prius approbatæ ab episcopo; non autem inconsulto parochæ aliove loci titulari; — 3. in choro non aliæ imagines teneri debent quam Sanctorum, ex S. R. C.; — 4. imagines servorum Dei qui cum sanctitatis seu martyrii fama decesserunt, non sunt apponendæ in ecclesiis nec in oratoriis publicis, antequam decretum de cultu ipsis exhibendo prodierit. Id saltem cavendum, si in quodam loco extra chorum apponantur, ne in tabula picta repræsententur cum radiis aliisque sanctitatis signis, nec eo modo qui cultum ipsis exhibitum significet. »

(PP) Page 661.

774. An (quæres) Missa pro multis specialiter oblata tantum unicuique proficiat ex opere operato quantum proficeret, si pro uno tantum illa offerretur?

Plures cum S. Bonaventura, Roncaglia, Soto et aliis negant; quia ex Christi institutione valor Missæ licet sit infinitus, finito modo tantummodo applicatur. Recentiores tamen communissime affirmant contententes, effectum non ex institutione Christi, sed ex finita capacitate, ac dispositione hominum limitari. Siquidem Sacrificium hoc idem est quoad valorem ac Sacrificium crucis, quod fuit valoris infiniti juvans omnes: hinc si sacrificium offerretur pro centum, singuli tantum perciperent fructum, quantum perciperet unus ille, pro quo solo offerretur. Neque obstat, quod si hoc valeret, frustra Ecclesia Missas multiplicaret; nam respondetur quod fructus Sacrificii non percipitur juxta suum valorem, sed juxta dispositionem illius, cui applicatur: hinc quo pluries pro uno repetuntur Sacrificia, eo pluries fructus participatur. — Non ideo tamen sequitur plura stipendia pro una Missa accipi posse; tum quia hoc datur ad sustentationem, non ratione fructus pretii; tum quia cum adhuc sit *probabilis* prima sententia, periculum est primum offerentem fraudandi; tum quia id prohibitum est. Unde optime se geret Sacerdos, si absolute Missam offerat pro eo, qui dedit stipendium; pro aliis vero sub conditione, nempe sine illius præjudicio. — V. Liguori, *Opera dogmatica*, sess. 22; it. *Sull'onorario delle Messe*, n. 25.

Hæc secunda sententia speculative loquendo videtur probabilior; at quia contraria adhuc est probabilis, non licet (ex dictis) Sacerdoti, dum accipit stipendium ab uno applicare Missam pro illo in generali, cum aliis; nisi saltem sub conditione, nempe modo ille non defraudetur.

Notandum hic quoad Sacrificium Missæ: in quantum pertinet ad fructum principalem, tam prodest si offeratur a malo Sacerdote, quam a bono, cum valor Missæ sit ex opere operato pendens a meritis Christi. In quantum autem pertinet ad fructum precum, quæ in Missa dicuntur, ipsæ etiam valent factæ a Sacerdote peccatore, quatenus hic orat nomine Ecclesiæ, quia Ecclesia semper est Deo grata: secus quatenus orat nomine proprio. Ita S. Thomas (3 p., q. 82, a. 6). Hinc dixit Alexander papa (Can. 91, Caus. 1): *Sacerdotes quanto digniores fuerint, tanto facilius pro quibus clamant, exaudiuntur.*

An (quæres) valeat applicatio pro primo offerente? — Applicatio pro primo offerente est graviter illicita, et eam prohibuit Paulus V uti *periculosam, fidelium scandalis obnoxiam, et a vetusto Ecclesiæ more aberrantem.* Imo probabilius est etiam invalida, si causa applicationis hic et nunc non existat; nam Missæ effectus non potest suspendi (idem autem est de conditione futura). Quod si causa de facto vere existat, applicatio esset valida: sic, v. g., qui prævideret Missas pro tali defuncto postulandas fore, ante postulationem valide applicaret; quia subsistit causa et persona determinata est. — V. Benedictus XIV, *Notific. XCII.*

Ob eandem rationem non videtur satisfacere qui accepto stipendio a decem personis pro decem missis, applicat primas decem missas quas dicit, pro ipsis in confuso; quia adest determinatio personæ in singulis sacrificiis. Aliter esset si sic celebrando intendat, ut prima missa sit pro primo qui dedit stipendium, secunda pro secundo et ita successive. Vel etiam si omnes decem missas applicet pro illis decem personis unitis; nam singulis tunc dat quod debet, cum unicuique tunc singulis diebus correspondeat decima pars sacrificii, adeo ut in fine singuli singulam missam habeant. Nec refert quod sic fructus dividatur; hic utique potest dividi. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 335.

In Capellaniis fac Beneficiis cum onere Missarum regulariter Sacrificium est applicandum pro fundatore, etsi dicantur simpliciter celebrandum esse. Unde sola præsentia non sufficit; sic enim communiter accipitur nomen *celebrare*: idque valet, non obstante quacumque observantia in contrarium. Excipe nisi aliud præ se ferat voluntas fundatoris vel expressa vel ex urgentibus conjecturis elicitæ, ut esset: — 1. si celebratio demandata sit pro commodo populi, vel monialium, vel confraternitatis; — 2. si fundator præscribat certum numerum Missarum, et aliquas expresse pro anima sua applicari mandaverit, et quoad alias nil dixerit. Quid si dixerit *orandum pro anima sua*? adhuc censetur injuncta applicatio; — 3. si tenues sint redditus iudicio prudentum, ita ut non sufficiant ad honestam beneficiati sustentationem, si deberet etiam applicare. Ita pluries declaravit S. C. Congre-

gatio, ut videre est in *Thesaurio Resolutionum*, t. III et IV. — It. V. A Mostazo, *De Causis piis*, l. II, c. III.

(20) Page 686.

775. Pauca quædam de *variis Missarum speciebus*; de nonnullis diebus, quibus *prohibentur Missæ*, de *numero Missarum*; de *Indulgentia altaris privilegiati*, deque *voto pro animabus purgantibus* emisso, atque *Rosario viventium*.

1. Variæ distinguuntur species Missarum: *major* quæ celebratur cum cantu, et dicitur etiam *Missæ cantata*; *minor* quæ est sine cantu, et dicitur *lecta*. — *Solemnis* si celebretur cum cantu, thure, etc., ministrantibus diacono et subdiacono. — *Solemnis* ab aliquibus dicitur etiam quæ canitur sine ministris, si tamen ea sit principalis et canatur cum aliqua solemnitate, uti est parochialis, festiva et conventualis. Attamen hæc ab aliis dicitur *media*: hinc ad quæsitum an missa quæ cantatur a solo sacerdote sine ministris sit solemnis et adquiratur indulgentia data pro assistentia missæ solemnium, C. Indul. 14 nov. 1724 respondit *negative*. — *Publica* ad quam populi concursus admittitur: parochialis est suapte natura publica. *Privata* autem, ad quam non admittitur concursus, neque apparatus, sive canatur sive non (*privata* solet etiam dici, quando Sacerdos cum solo ministro, vel paucis fidelibus Missam legit). — *Missæ præsanctificatorum* (ab aliquibus dicitur *sicca*) est quæ celebratur, hostia prius consecrata, ut in die veneris sancti: pro qua nequit acceptari elemosyna, cum non sit verum sacrificium; proprie tamen *Missæ sicca* (*Messe sèche*) illa erat quæ olim celebrabatur, sine oblatione et consecratione in mari super navem (vid. Benedictus XIV, *De Sacr.*, l. III, c. vi). — *Votiva* dicitur ex devotione diebus permissis, et est quæ non concordat cum officio diei, quæ tamen debet concordare cum colore de die, nisi agatur de votiva solemnium celebrata ob gravem vel publicam causam. — Tandem *defunctorum* quæ celebratur in paramentis nigris. Quando autem prohibentur *votivæ ordinariæ* et defunctorum, notat Calendarium Diocesis sub initio. Diximus *votivæ ordinariæ*; de votivis enim solemnibus jam in textu.

2. In Ecclesia romana (ut dictum fuit in textu agendo de *Missæ tempore*) omnes Missæ prohibentur die veneris sancti (et ideo dicitur dies *aliturgicus* id est sine liturgia, quia caret sacrificio omnium liturgiarum primo). Missæ vero privatæ etiam Sabbato sancto, et feria v in Cœna Domini. Occurrente vero in ipsa Cœna Domini festo S. Joseph, et Annuntiationis (hæc tamen Festa in toto Sabaudia regno suppressa

fuerunt Brevi 40 sept. 1855), Episcopus curabit, ut aliquæ Missæ privatæ ad satisfaciendum præcepto, ante solemnem celebrentur. Si autem Festum B. V. occurrat Sabbato sancto, vel die veneris sancti (hisce diebus non potest cadere Festum S. Josephi, cum Pascha non possit contingere ante diem 22 martii), festum de præcepto ex Decretis S. R. C. transfertur ad feriam II post Dominicam in Albis. — V. Liguori, *Opus Morale*, l. VI, n. 350; et Gavantus et Merati, qui notant, quod si in hisce diebus sabbati et veneris sancti cadat Festum de Patrono, quod sit de præcepto, non ideo potest transferri, ut supra; translatio est tantum specialis prærogativa Annuntiationis B. V.; unde esset tantum transferendum Officium, et ipsum festum Patroni esset observandum die quo currit, si excipiatur auditio Missæ in die veneris sancti, cum non possit hac die celebrari.

Græca Ecclesia tota quadragesima non celebrat, exceptis sabbatis et dominicis; Ecclesia autem Ambrosiana omittit tunc temporis celebrare diebus veneris.

3. Extra diem Nativitatis Domini Nostri (in qua *Occidentalibus permittitur trium Missarum celebratio*, percipiendo etiam a singulis missis elemosynam) sub gravi prohibetur duas Missas aut plures celebrari una die ab eodem Sacerdote, nisi in aliqua singulari circumstantia et cum licentia Episcopi, ut evenit in partibus infidelium. Ita Alexander II, cap. *Sufficit. de cons. dist. 1*, et Benedictus XIV, Brevi *Declarasti*, 16 mart. 1746 (Liguori, *Homo Apost.* App. III, n. 127; et *Opus Mor.*, l. VI, n. 351). — Excipe diem Commemorationis omnium defunctorum pro Sacerdotibus Hispaniæ ac Lusitaniæ, quibus concessum est tres Missas celebrare a Benedicto XIV, Indulto *Quod expensis* 1748; sub hac tamen speciali conditione, ut illis non liceat, nisi pro una Missa exigere stipendium.

Diximus *Occidentalibus permittitur*; hic enim ritus est tantum de latina ecclesia: unde ab Orientalibus non ita facile usurpari potest, etsi degant apud nos, ut notat idem Benedictus XIV Constit. *In superiori*, anno 1755. — It. vid. *Analecta juris pontificii*, anno 1853: du binage dans les paroisses, pag. 545.

4. Quoad Indulgentiam Altaris privilegiati hæc notanda: — 1. quando Indulgentia Altaris privilegiati utpote plenaria de se nata sit omnem penam defuncto remittere, non ideo tamen concludendum, quod infallibiliter e purgatorio anima illa liberabitur, ac ideo quod non possit iterum alia similis Indulgentia applicari. Nam effectus Indulgentiæ est quidem infallibilis pro vivis; non item pro defunctis, cum pro istis nulla adsit Dei promissio; unde eas acceptat tantum ad suum beneplacitum. Adde: defunctus potest esse veniali coinquinatus; at peccatum nondum remissum quoad culpam, non potest per Indulgentiam quoad

poenam remitti : hinc merito ab Alexandro VII sub n. 45 damnata est propositio : *Annuum legatum pro anima relictum non durat plus quam decem annos*; — 2. status gratiæ non requiritur ad hoc, ut Indulgentia Altaris privilegiati valide applicetur; quia non a personaribus Sacerdotis dispositionibus ea dependet, sed a divini Victimæ oblatione; — 3. etiam defunctis catechumenis qui in fide ac charitate mortui sunt, potest hæc Indulgentia applicari. Ita communiter; nam hæc applicatio ipsis tantum fit per modum suffragii. Sane pro ipsis offerri potest Missæ Sacrificium, atque id olim cuidam Episcopo præceperat Innocentius III; ergo etiam Indulgentia applicari. *Bouvier.*

5. Ut maximum quo fieri potest animabus in purgatorio detentis procuraretur solatium, sedente Benedicto XIII, quædam pia devotio, quam votum, seu oblationem appellant, instituta fuit, per quam fideles ipsam amplectentes omnia opera satisfactoria dum vivunt, et singula pro ipsis oblata suffragia post mortem, animabus jam in purgatorio degentibus singulari pietate offerunt. Hoc votum seu oblatio, sive donatio animabus illis applicat totum fructum satisfactorium; non autem meritorium, propitiatorium et impetratorium, qui adhuc nobis prodest; potest autem illud emitti etiam solo voluntatis nutu; non tamen obligat sub peccato. Benedictus XIII et Pius VI illud Indulgentiis cumularunt, quas quidem Pius papa IX 30 sept. 1852 Decreto urbis et orbis confirmavit, declarando tamen: — 1. quod Sacerdotes ipsum votum profitentes Indulto Altaris privilegiati personalis gaudere possint singulis anni diebus; — 2. quod omnes Christifideles, qui idem votum amplexi sunt, Indulgentiam plenariam Fidelibus tantum defunctis applicabilem lucrari queant, quocumque die ad sacram Communionem accesserint, et qualibet anni feria secunda sacrum Missæ Sacrificium in suffragium eorumdem defunctorum Fidelium audierint; dummodo in utroque casu aliquam Ecclesiam seu publicum Oratorium visitaverint, ibique per aliquod temporis spatium juxta mentem Sanctitatis Sux pie oraverint; — 3. quod ipsis Christifidelibus omnes et singulas Indulgentias quocumque modo concessas, vel concedendas quas lucrari possint, animabus pariter defunctorum applicare liceat. Neque prohibentur Sacerdotes tale votum emittentes celebrare et applicare pro iis, pro quibus debent, vel a quibus stipendium accipiunt, uti declaravit Benedictus XIII. — V. *Atto eroico di carità verso le Sante Anime del purgatorio.* Genova, Novara 1853.

6. Plurimum etiam conferre potest tam pro vivis quam pro defunctis ob indulgentias adnexas *Rosarium vivens*. Quid autem? « C'est une association dont les membres, divisés par quinzaines, récitent chaque jour le rosaire en disant chacun une dizaine de chapelet. On l'appelle

vivant, parce qu'il est toujours en action et que, si les confrères qui le composent font défaut, ils sont aussitôt remplacés par d'autres, de telle sorte que cette pratique ne soit jamais interrompue. Le but est d'honorer les mystères de la vie de J. C. et de la sainte Vierge et d'obtenir la conversion des pécheurs, la persévérance des justes et l'exaltation de la sainte Église catholique, apostolique et romaine. — Grégoire XVI approuva cette confrérie le 27 janvier 1832, et l'enrichit d'un grand nombre d'indulgences. » V. Stub, *La scuola di Maria nel suo mese di maggio, pei misteri del S. Rosario, meditazioni con esempi.* Torino 1859.